

3.9.2018

PL 29
00023 Valtioneuvosto
kirjaamo@minedu.fi
visio2030@minedu.fi

Viite: Kirjallinen lausuntopyyntö: OKM/35/010/2018

Asia: Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi yliopistolain ja ammattikorkeakoululain muuttamisesta

Maaseutupolitiikan neuvoston Osaaminen- ja työllisyysverkosto (OTE-verkosto) kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta yliopistolain ja ammattikorkeakoululain muuttamiseksi. OTE-verkosto näkee lakiuudistuksen tuovan uusia mahdollisuuksia maaseudun osaamistarpeiden nopeampaan ja osuvampaan korjaamiseen. Lakimuutoksen voidaan nähdä parantavan myös maaseudulla asuvien maahanmuuttajien asemaa, kun tutkinnon ulkopuolisiin korkeakouluopintoihin pääsystä tehdään tasavertaisemmin mahdollista EU, ETA ja kolmansien maiden kansalaisille.

Lakiuudistuksen yleisissä perusteissa mainitaan suomalaisten kansainvälisesti korkeat PIAAC-tulokset. Maaseutukatsauksen 2017 mukaan tuloksissa on kuitenkin merkittäviä alueellisia eroja. Vaikein tilanne kohdistuu erityisesti maaseudulla asuviin miehiin, jotka ovat maaseutukatsauksen 2017 mukaan kaikkein heikoimmassa tilanteessa. Lakiuudistus parantaa yhdenvertaisuutta EU ja ETA maiden kansalaisten tilauskoulutusten osalta, ja mahdollistaisi myös tähän ongelmaan paremman vastaamisen tulevaisuudessa.

Tällä hetkellä elinikäisen oppimisen kouluttautumismahdollisuuksia tarjotaan korkeakoulujen avointen opintojen osalta pääasiallisesti korkeakoulujen omista näkökulmista lähtien. Nykyisen työvoimakoulutuksen osalta otetaan täydennys- ja tilauskoulutusta paremmin huomioon te-hallinnon näkökulmaa paikallisten osaamistarpeiden osalta. Nyt ehdotetut muutokset yliopistolain 9 § sekä ammattikorkeakoululain 13 § antaisivat uusia mahdollisuuksia löytää vuoropuhelun välineitä työnantajien osajatarpeiden ja korkeakoulujen kaupallisen opintotarjonnan välille.

Lakimuutoksen yleisperusteluissa mainitaan digitaalisen opiskelun mahdollisuuksien parantaminen korkeakouluvision yhtenä tavoitteena myös elinikäisen oppimisen mahdollisuuksien lisäämisessä. Tämä on maaseudun osaamisen kannalta moniulotteinen kysymys, johon liittyy ensiarvoisen tärkeänä digi-infran kehittäminen myös taajama-alueiden ulkopuolella. Ilman toimivia verkkoja ei saada aikaan digitaalisten elinikäisen oppimisen menetelmien jalkautumista maaseudulla. Heikosti toimivat yhteydet voivat tulevaisuudessa muodostua yhä suuremmaksi pullonkaulaksi osaamisen uudistamiselle myös maaseudulla.

Lainuudistuksen onnistumisen määrittää käytännössä korkeakoulutukseen liittyvän rahoituksen tulevat ratkaisut. Uudistuvat jatkuvan oppimisen koulutusmuodot eivät saisi kasvaessaan näkyä korkeakoulujen rahoituksen tulevana leikkauksina tai siirtoina nykyisen rahoituksen sisällä tutkintopohjaisesta koulutuksesta uusille tilauskoulutuksen moduuleille. Toisaalta hyvää ja vaikuttavaa tulosta tutkintojen ulkopuolisilla koulutuksilla tekeviä oppilaitoksia ei saisi ”sanktioida” tutkintotavoitteisen rahoituksen osalta. Tätä periaatetta tulisi vielä korostaa lakiuudistuksen perusteluissa.

Maaseudun osaamisen ja työllisyyden näkökulmasta lakiuudistus auttaa uudenlaisten kohdistettujen osajatarpeiden täyttämässä. Maakuntien tasolla maaseutuvaikutusten (MVA) arviointi tulisi ulottaa myös osaamistarpeiden ennakkoinnin ja arvioinnin osaksi. Korkeakoulujen lakimuutoksen myötä entistä avoimemman koulustarjonnan tulisi kyetä tarjoamaan koulutusmoduuleja ja ohjelmia myös maaseudun yritysten ja työpaikkojen osaamistarpeisiin.

OTE-verkosto, Juha Rutanen (juha.rutanen@helsinki.fi) ja Eero Koski (eero.koski@minedu.fi)